

Abstrakt

Tato práce náleží svým zaměřením do oblasti studia osvojování češtiny jako cizího jazyka a zabývá se osvojováním pragmatické kompetence nerodilými mluvčími. Vzhledem k tomu, že se jedná o širokou oblast, koncentruje se práce na mluvní akty žádost/prosba. Cílem práce je popsat, jak si dva studenti češtiny osvojovali tyto mluvní akty během jednoročního intenzivního kurzu.

Nejdříve jsou podána teoretická východiska. Českému čtenáři je zde představen termín pragmatika mezijazyka. Kapitola dále mapuje, čím se pragmatický výzkum jazykových projevů nerodilých mluvčích obecně zabývá a jaké otázky si klade. Pozornost je věnována tomu, jak je možné sbírat data pro výzkum pragmatické kompetence, jaké typy chyb zpravidla nerodilí mluvčí dělají, jaké prostředí je vhodné pro rozvoj pragmatické kompetence nebo tomu, jak pragmatickou kompetenci ovlivňují individuální rozdíly mezi studenty.

V další části se pozornost obrací k mluvním aktům žádost/prosba. Uvádíme přehled významných longitudinálních výzkumů, na základě kterých bylo zjištěno, že studenti angličtiny procházejí pěti vývojovými fázemi. Ty jsou zde detailně představeny.

Ve výzkumné části je detailně popsáno, jak si dva nerodilí mluvčí (student z Tchajwanu a studentka z Japonska) osvojovali mluvní akt žádost/prosba. Sběr materiálu trval dva semestry a výzkum se koncentruje na gramatické a lexikální prostředky. Jazykový materiál byl získáván různými způsoby, především pomocí rolových her a z autentických jazykových projevů. Sběr dat různými způsoby umožnil za prvé získání většího množství jazykového materiálu a za druhé přispěl k větší průkaznosti dat.

Zpočátku používali studenti stejné strategie, s postupem času se ale mezi nimi začaly objevovat rozdíly. Výsledky jsou zobecněny a na základě rozboru jazykového materiálu je definováno pět vývojových fází, které jsou v práci detailně popsány. Poté jsou tyto fáze porovnány s vývojovými fázemi studentů angličtiny. Porovnání ukazuje shody a rozdíly v osvojování obou jazyků. V případě rozdílů je podáno vysvětlení.

Popis shod a rozdílů pomáhá lépe porozumět tomu, jak funguje nejen osvojování češtiny, ale cizích jazyků obecně.